

2025/12

ZIŅNESIS

2026/01

LNVV līdžinīgais direktors Arnis Rādiņš sarokojas ar jauno direktoru Tomu Ķikutu. Foto: Polīna Korolova

Gadu noslēdz direktoru maiņa

Aktualitātes: pārmaiņas muzeja vadībā, Ministru kabineta atzinība Arnim Rādiņam, stiprinās sadarbība ar JVLMA u. c. 2	Dauderos janvārī ekskursijas un jauna izstāde, Tautas frontes muzejā pasākumi Barikāžu laika atcerei 4-5	“Straumējot laiku” dienasgrāmata: lielākā priekšmeta ceļš uz ekspozīciju, lūgšanu tekstu ieraksti, neolīta keramikas tapšana, priekšmetu restaurācija 11-14
Muzeja piedāvājums Rīgas pili janvārī: divi koncerti un nodarbības skolēniem 3	Jauniegvumu klāstā – jaunāko laiku vēstures liecības: mūsdienu politiskās karikatūras, Alberta Bela dokumentu krājums, “eiroremonta” elementi 6-7	Novembra hronika: valsts svētku atzīmēšana, Rīgas pils seminārs, koncerti, nodarbības, ceļojošās izstādes, viesi muzejā un muzejs viesos 15-21

← Ministru kabineta Atzinības raksta pasniegšanas pasākums Rīgas pili. Foto: Poļina Koroļova

↑ Reklāmas klipu filmēšanas process. Foto: LNVM

← Līgumu starp LNVM un JVLMA paraksta LNVM direktors Arnis Radiņš un JVLMA rektore Ilona Meija. Foto: Poļina Koroļova

↑ Jaunais LNVM direktors Toms Ķikuts. Foto: Jānis Puķītis

LNVM Jaunā gada aktualitātes

2026. gads Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam iesācies ar pārmaiņām muzeja vadībā un gatavību publiskās darbības virzienu izvēšanai.

Vēl pērnā gada decembrī muzeja direktoram Arnim Radiņam Kultūras ministrijas pārstāvji pasniedza Ministru kabineta Atzinības rakstu par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas Nacionālā vēstures muzeja attīstībā un Latvijas vēstures un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un izpētē. Svinīgajā pasākumā Arni Radiņu sumināja viss muzeja kolektīvs un teica paldies par muzejā nostrādātajām desmitgadēm.

Teju gadumijā kļuva zināms, ka viņu muzeja vadītāja amatā nomainīs līdzšinējais direktora vietnieks zinātniskajā darbā Toms Ķikuts. Toms Ķikuts studējis Latvijas Universitātē, ir humanitāro zinātņu doktors vēsturē. LNVM sācis strādāt 2008. gadā, kopš 2020. gada bijis direktora vietnieks zinātniskajā darbā. Viņš vadījis daudzus muzeja izstāžu projektus un darba grupas, bijis satura izstrādes vadītājs Latvijas muzeju kopizstādei "Latvijas gadsimts", iniciējis LNVM digitālo resursu platformas eMuzejs izveidi, ikgadēju starptautisko konferenci "Rīgas pils vēsture un arhitektūra" u. c.

Par jauno amatu Toms Ķikuts izsakās lietišķi un apņēmīgi: "LNVM direktora amata pienākumu uzņemšanos redzu kā iespēju turpināt muzeja attīstības ceļu, lai veidotu spēcīgu, Latvijā un tuvākajā reģionā atpazīstamu Nacionālo vēstures muzeju ar izcilu krājumu, mūsdienīgām ekspozīcijām, spēcīgu pētniecisko potenciālu, vēlmi skaidrot sabiedrībai mūsu vēstures un kultūras stāstu. Sabiedrībai redzamākais muzeja veikums nākamajos piecos gados būs Rīgas pils atjaunotajā daļā ierīkotās ekspozīcijas un ar tām saistītais piedāvājums, Dauderu pamat-ekspozīcijas pabeigšana. Šos un citus rezultātus var sasniegt tikai ar zinošu un aizrautīgu dažādu jomu muzeja speciālistu darbu."

Svarīgākie notikumi muzeja dzīvē, kas sekmēs tā publiskās darbības paplašināšanos, šogad būs jauno ekspozīciju "Straumējot laiku" un "Livonijas pils" atklāšana Rīgas pili. Ekspozīciju sagatavošana ir visu muzeja darbinieku un struktūrvienību ilgstošs kopdarbs, kas patlaban notiek kopā ar tehniskās puses realizētājiem. "Straumējot laiku" atklāšana paredzēta šogad martā, bet "Livonijas pils" – maijā.

Ir pabeigta arī reklāmas produktu – dažāda satura video un audio klipus un digitālo baneru – izveide, ko muzejs izstrādāja sadarbībā ar aģentūru "Alpha Agency" un ko paredzēts izmantot ekspozīcijas "Straumējot laiku" popularizēšanā.

2026. gadā turpināsies muzeja kā kultūrvietas darbība. To sekmējot, pērn LNVM parakstīja līgumu ar Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju par tālāko sadarbību koncertu un citu kultūras pasākumu – koncertprogrammu, izglītojošu sarīkojumu, izrāžu, nozares un starpnozarju projektu, konkursu, meistar-klašu u. c. – rīkošanu. |

↑ Skats no uzveduma "Muļķības slavinājums. Folijas". Publicitātes foto

← Dziedātāja, JVLMA Senās mūzikas katedras docētāja Dārta Paldiņa. Publicitātes foto

↑ Muzejpedagoģe Santa Cerbule vada nodarbību "Mana Latvija". Foto: Poļina Koroļova

↑ Vidusskolēni nodarbībā "Rīgas pils. Laiks un iemītnieki". Foto: LNVN

↑ Nodarbību vidusskolēniem "Latvijas laika līnija" vada IKD vadītāja Astrīda Burbicka. Foto: LNVN

↑ Nodarbību "Laikmetu koferis. Ceļojums Latvijas vēsturē" vada muzejpedagoģe Zane Lāce. Foto: LNVN

Rīgas pilī janvārī: koncerti un nodarbības

Jauno gadu muzejs Rīgas pilī iesāks, plašai publikai piedāvājot koncertus, bet skolu grupām – nodarbības, kā arī saglabās neierobežotas iespējas sekot muzeja darbībai attālināti.

9. janvārī 18.00 Rīgas pils remtēnī notika muzikāli satīriska uzvedums "Muļķības slavinājums. Folijas", ko rīko LNVN un biedrība "Musica Humana". Tajā skan folijas, kas tapušas Spānijā, Francijā, Itālijā un Anglijā, un fragmenti no Roterdamas Erasma "Muļķības slavinājuma" (1509), kas tiek dēvēts par pirmo ievērojamāko jaunlaiku satīru un kurā asprātīgi un kodoļīgi tiek izzoboti visiem laikiem un tautām raksturīgi netikumi. Piedalās mākslinieki: Ieva Nīmane (flautas un oboja), Ainārs Paukšēns (viola da gamba), Pēteris Vaickovskis (pozitīvs), Vilis Daudziņš (aktieris).

22. janvārī 18.30 Rīgas pils kapelā notiks koncerts ar stāstījumu "Agrīnā daudz balsība". Viduslaikos praktizētās daudz balsības piemēri atrodami liturģiskajās grāmatās, no kurām smelts repertuārs koncertam. Kopā ar informatīviem stāstījumiem mūziku skaņās iedzīvinās viduslaiku mūzikas speciālisti no Latvijas, Serbijas-Francijas un Vācijas-Šveices: Dārta Paldiņa (balss, ratalira), Ivana Sofija Ivanoviča (balss), Džulians Jakobs Bekers (viduslaiku arfa).

Līdz jauno ekspozīciju atvēršanai pavasarī skolēni ir vienīgā auditorija, kurām darba dienās ir atvērtas muzeja telpas Rīgas pilī. Skolu grupas aicinātas pieteikties izglītojošām nodarbībām, kas iepazīstina ar dažādām Latvijas un Rīgas pils vēstures tēmām: "Laikmetu koferis. Ceļojums Latvijas vēsturē" (1.–9. klasei), "Latvija 20. gadsimtā" (9.–12. klasei), "Mana Latvija" (1.–9. klasei), "Kā dzīvoja senie ļaudis?" (5.–9. klasei), "Latvijas laika līnija (akmens laikmets–mūsdienas)" (9.–12. klasei), "Rīgas pils. Laiks un iemītnieki" (7.–12. klasei). Minētās nodarbības iekļautas Latvijas skolas somas piedāvājumā, plašāk: <https://lnvm.gov.lv/skolam>.

Muzeja piedāvāto plašo Latvijas vēstures izvērsumu var iepazīt un lietot virtuālo resursu vietnē eMuzejs (emuzejs.lnvm.lv), vizuālu informāciju un sajūtu par Rīgas pils telpām pirms ekspozīciju iekārtošanas sniedz 360 grādu tūre (<https://lnvm.gov.lv/rigas-pils/360-virtuala-ture>), savukārt audiogids sešās valodās piedāvā atklāt pils vēsturi, izejot inscenētu apskates maršrutu (app.lnvm.lv). Sekot muzeja darbībai un aktualitātēm piedāvājam mājaslapā (lnvm.gov.lv) un muzeja lapās sociālajos tīklos Facebook, Instagram, Youtube, X (@LNVMuzejs). |

↑ Sarkandaugavas upe
pie Sarkankalna slimnīcas
(mūsdienās – Dunties ielas
teritorijā). 1936. gada pavasaris.
LNVM

↑ Ainava pie Rīgas Svētās
Trīsvienības baznīcas. 1929. gads.
LNVM

↑ Ieeja Aleksandra augstumu
slimnīcas teritorijā no Tiltas ielas.
1930. gadi. LNVM

Dauderos aicina izstāde un tematiskas ekskursijas

Jauno gadu LNVM Dauderi iesāks, pievēršot uzmanību savai atrašanās vietai un tās vēsturiskajai savdabībai, kurā savijušās dažādas saimniecības nozares.

Dauderu Lielajā salonā no 15. janvāra līdz 15. martam būs apskatāma fotogrāfiju izstāde "Sarkandaugava 11 fotostāstos". To veido Latvijas Nacionālā vēstures muzeja krājumā glabātās fotogrāfijas, kas atspoguļo Sarkandaugavai raksturīgas ainavas, uzsverot pārmaiņas, kas notikušas apkaimē kopš 19. gadsimta beigām: no nomaļa lauku apvidus par izteikti industriālu Rīgas apkaimi, kurā dominē gan lieli rūpnīcu korpusi un satiksmes maģistrāles, gan daudzstāvu ēkas. Lai gan Sarkandaugava ir cieši saaugusi ar Rīgu un ir kļuvusi līdzīga citām pilsētas daļām, līdz pat mūsdienām, piedzīvojot krasas izmaiņas, kas norisinājās apkaimē pēdējo gadsimtu laikā, tā spējusi

saglabāt savu atšķirīgo raksturu – īpašo Sarkandaugavas dzīvesvides kolorītu. Līdzās vēsturiskajām fotogrāfijām, kuru autori ir Oskars Emīls Šmits, Viktors Laumans u. c., būs aplūkojamas arī šo lokāciju digitālas mūsdienu fotofiksācijas.

Dauderu vēsturi uz Sarkandaugavas industriāli urbānās dzīves fona varēs izziņāt 17. un 18. janvārī, ekskursijā muzeja gida vadībā, kas sāksies 12.00. Īpaša uzmanība ekskursijā tiks veltīta jaunajai fotoizstādei, pēc tam tiks aplūkota arī muzeja pamatekspozīcija, bet pasākuma noslēgumā tā dalībnieki tiks aicināti uz mundru pastaigu Dauderu parkā un tējas baudīšanu Dauderu dārzā.

← Bērni pie "Dauderu" dārza
sētas Ādolfas ielā 33 (mūsdienās –
Zāģeru iela 7). 1939. gads.
Fotogrāfs Viktors Laumans. LNVM

← Tiltas ielas apbūve. 1960. gadi.
Fotogrāfi Valdemārs Upītis
un Vladimirs Gailis. LNVM

← Rīgas elektromašīnbūves
rūpnīca (RER). 1960. gadi. LNVM

↑ → Skats uz "Aldara"
vēsturiskajiem korpusiem.
Foto: Jānis Puķītis

Barikāžu laika atcere Tautas frontes muzejā

Šī gada janvāris LNV M Tautas frontes muzejā ritēs Barikāžu laika zīmē – šogad aprit 35 gadi kopš šīs Trešās atmodas laika nevardarbīgās pretošanās akcijas Latvijā, kuras laikā no 13. līdz 27. janvārim tika bloķēta pieeja stratēģiski svarīgiem objektiem un valsts iestādēm, neļaujot PSRS varas pārstāvjiem tajās pārņemt kontroli. Akcijas iniciators bija Latvijas Tautas fronte.

Lai iepazīstinātu jauno paaudzi ar Barikāžu laika organizēšanas gaitu un notikumiem, Tautas frontes muzejs no 13. līdz 23. janvārim aicina klašu grupas pieteikties ekskursijām muzejā. Ekskursijās gida stāstījumu papildinās diapozitīvu slaidrāde ar barikāžu fotogrāfijām.

29. janvārī muzejā risināsies pasākums "Barikādes pirms janvāra", kas būs veltīts barikāžu organizācijas praktiskajai pusei – loģistikai, koordinācijai, drošībai un brīvprātīgo darbam. Tāpat tiks izcelts vēsturiskais konteksts un sabiedrības vienotība krīzes apstākļos. Sarunā piedalīsies aktīvi Barikāžu laika dalībnieki: Romualds Ražuks, Odisejs Kostanda, Raimonds Graube.

No regulārajiem pasākumiem Tautas frontes muzejā varēs apmeklēt fotoorientēšanās pasākumu "Muzejs tumsā" 8. janvārī 18.00, savukārt 17. janvārī 14.00 – "Ekskursiju sestdienu". Abi pasākumi pieejami bez maksas. |

↑ Barikādes pie Latvijas Republikas Ministru padomes, veidotas no transportlīdzekļiem.
Foto: Roberts Blezūrs. 1991. gada 21. janvāris. LNV M krājums

← Ekskursija Tautas frontes muzeja ekspozīcijā.
Foto: Anna Zeibārte

Alberta Bela fotogrāfijas un dokumenti

Pateicoties rakstnieka Alberta Bela (1938–2024) meitas Baibas Belas gādībai, muzeja kolekciju ir bagātinājuši rakstnieka runu manuskripti, fotoliecības un citi dokumenti, kas spilgti atklāj viņa politisko darbību. Dāvinājums īpaši izceļ Belu kā aktīvu Latvijas valstiskuma atjaunošanas dalībnieku.

Saņemtie materiāli gan atspoguļo Alberta Bela darbību Latvijas Republikas Augstākajā padomē un Latvijas Tautas frontē, gan sniedz ieskatu viņa publiskajā retorikā un uzskatos. Kolekcijā atrodami arī agrāko gadu personu apliecinoši dokumenti, dažādas apliecības un karaklausības dokumenti no PSRS laikiem.

Dāvinājuma kodolu veido materiāli, kas koncentrējas uz Bela darbību ārpus literārās jomas. Īpaši nozīmīgi ir runu manuskripti, kas sniedz unikālu ieskatu viņa kā oratora domāšanas veidā un kļūst par vērtīgu avotu inteliģences lomas Trešās atmodas laikā pētniecībā. Būtiska daļa veltīta Bela darbībai Augstākajā padomē, kur viņš kā deputāts piedalījās vēsturiskajā 1990. gada 4. maija deklarācijas balsojumā. Dāvinātie dokumenti, pieraksti un sarakstes ļauj detalizēti izsekot gan politisko diskusiju gaitai, gan personiskajiem pārdzīvojumiem šajā saspringtajā periodā.

←↑ Sarkanbaltsarkanā karoga pacelšana Rīgas pils Svētā gara tornī. 1988. gada 11. novembris. Fotogrāfs Andris Krieviņš. LNVm krājums

Kā interesantākie un arī emocionālākie priekšmeti ir minamas fotogrāfijas no 1988. gada 11. novembra karoga pacelšanas Rīgas pils Svētā gara tornī un 1990. gada 4. maija runas manuskripts, kas nolasīta pirms nozīmīgā balsojuma.

Šis dāvinājums ir būtisks muzeja krājuma papildinājums, kas palīdzēs saglabāt un pētīt Alberta Bela daudzpusīgo devumu Latvijas kultūrai un valstiskumam. |

Mūsdienu politisko karikatūru kolekcija

Politiskajām karikatūrām demokrātiskā sabiedrībā ir ļoti nozīmīga loma — tās ir ne tikai mākslas un izklaides forma, bet arī sabiedriskās domas, kritikas un vārda brīvības izpausme.

Nesen muzeja krājumā nonākušas politiskās karikatūras, kurās redzami pēc neatkarības atjaunošanas 1990. gadā ieceltie Latvijas Republikas Ministru prezidenti.

Ne mazāk interesants kā pašas karikatūras ir arī to tapšanas stāsts. Tās pasūtījis jurists, profesors un zvērināts advokāts Dr. iur. Jānis Rozenfelds (1946–2022), kurš arī aktīvi sekojis politiskajiem procesiem. Valdībai demisionējot, pēc Jāņa Rozenfelda izvēlēta sižeta pasūtīta karikatūra kādam no viņa iecienītajiem karikatūristiem. Papildu vērtība šai kolekcijai ir uz karikatūrām atstātie ministru prezidentu paraksti, ko Rozenfelds arī mērķtiecīgi vācis, tiecoties tos iegūt pēc iespējas tuvāk premjera demisijas dienai.

Muzeja krājumā ar Elīnas Rozenfeldes vēlību nonākušas 20 karikatūras ar Latvijas Republikas Ministru prezidentu attēlojumiem un viņu parakstiem. Sakām lielu pateicību par šo dāvinājumu! |

↑ “Vivacolor” tonējamo krāsu toņu katalogi un tonējamās krāsas “Larikolor” un “Vivacolor Dekor”. 20. gs. 90. gadi – 21. gs. sākums. LNVM krājums. Foto: Jānis Puķītis

Jauniegvums – “eiroremonta” liecības

Pirms kāda laika muzeja sociālo tīklu vietnēs izsludinājām meklējumus pēc muzeja krājumā un arī topošajā ekspozīcijā “Straumējot laiku” potenciāli iekļaujamiem priekšmetiem, kas raksturo “eiroremontu” – 90. gados notikušo pāreju uz jaunu izpratni par iekštelpu remontu un ikdienas dizainu.

“Eiromonts” bija ne tikai modes termins vai apzīmējums ne vienmēr labai gaumei un pietiekami izpratošai attieksmei pret arhitektūras mantojumu – tas bija arī simbols pārmaiņām un vēlmei dzīves telpā ieviest Eiropas kvalitātes standartus.

Muzeja aicinājumam dalīties ar 90. gadu jaunievedumus reprezentējošām liecībām atsaucās krāsu un apdares materiālu mācību centra “Tikkurila Academy” vadītājs Arnis Pastars, kam ir ilga pieredze krāsu un apdares materiālu nozarē. Muzeja pārstāvji viesojās mācību centrā un iekļaušanai krājumā saņēma pirmās 90. gadu sākumā lietotās tonējamo krāsu paletes, kā arī zīmolu “Larikolor” un “Vivacolor” etiķetes un reklāmas materiālus.

Tonējamās krāsas bija viena no vilinošākajām jaunā laikmeta iespējām – tā bija atelpa no padomju laika pelēcīguma. Šajā kontekstā zīmola “Vivacolor” ienākšana Latvijas tirgū 1993. gadā bija īpaši nozīmīga. Zīmols piedāvāja ne tikai kvalitatīvas krāsas, bet arī plašu toņu paleti. Daudz pieejamāki kļuva radoši eksperimenti un arī iespējas radīt saskaņotus interjerus, pietuvoties tā brīža Rietumu standartiem. |

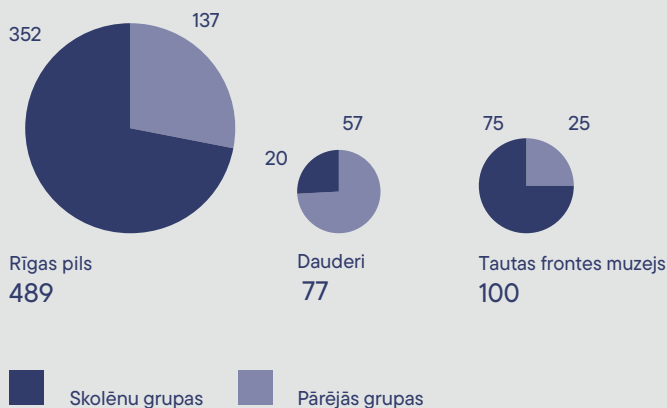
← Latvijas Ministru padomes priekšsēdētājs Ivars Godmanis (amatā no 1990. gada 7. maija līdz 1993. gada 3. augustam). Zīmējis Romāns Vitkovskis. Karikatūrā Ivars Godmanis attēlots Latvijas Tautas frontes domes sēdes laikā. Dr. iur. Jānis Rozenfelds parakstu saņēmis ilgi pēc Ivara Godmaņa pirmās demisijas – 1995. gada 7. novembrī. Tas bija kolekcijas aizsākums. 20. gs. 90. gadi. LNVM krājums

← Latvijas Republikas Ministru prezidents Andris Bērziņš (amatā no 2000. gada 5. maija līdz 2002. gada 7. novembrim). Zīmējusi Ludmila Bulikina. Karikatūrā Andris Bērziņš attēlots pie slēgtām durvīm, aiz kurām redzams satraukto lāci (Krievija). Karikatūru Ludmila Bulikina zīmējusi pēc laikraksta “The Economist” raksta “Andris Berzins, a hard-pressed Latvian” (22.06.2000.) pavadošās ilustrācijas motīviem. 2000. gads. LNVM krājums

LNVM apmeklējums 2025. gadā

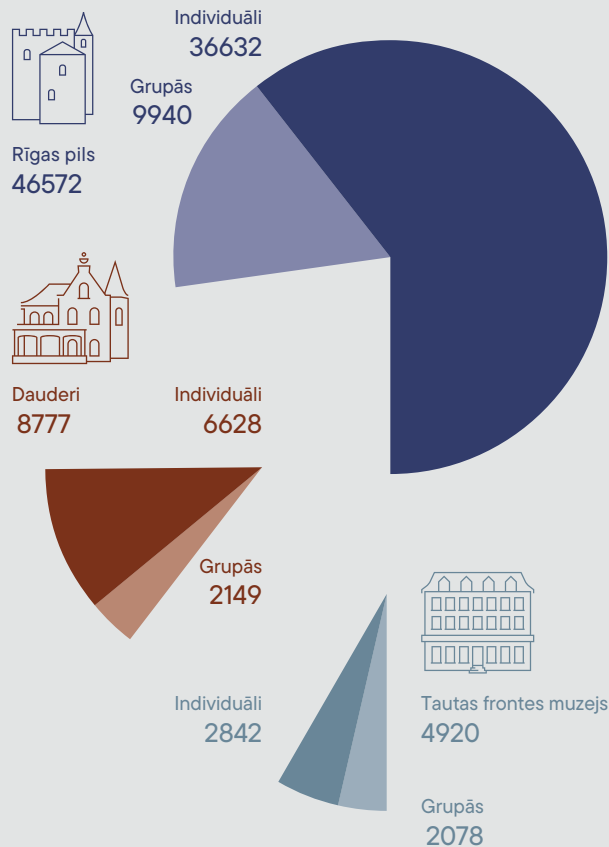
Grupu skaits

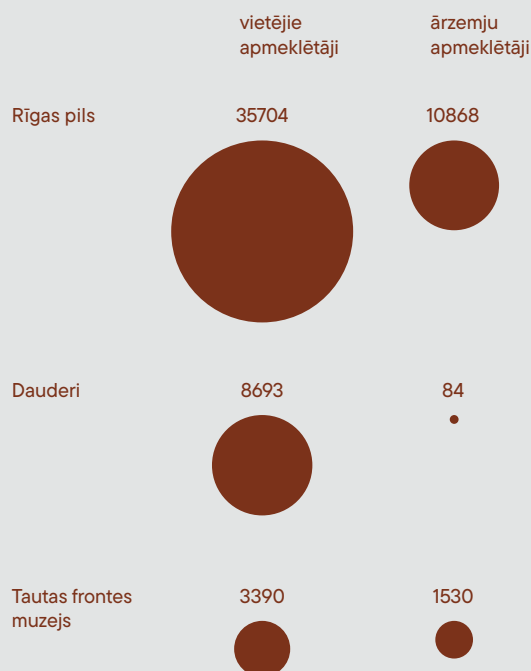
Populārākās publikācijas muzeja Facebook lapā

1
#Krājumatveries:
Vēstules "Labvakaram"
91 784	10
#Laikazīmes: Jūras svētki
24 638
2
Rīgas pilsstāsti: Rīgas pils
bermontiādes laikā
74 436	11
#Krājumatveries: Podnieks
Ādams Kāpostiņš
24 093
3
#Laikazīmes: Latvijas
Radio – 100
94 856	12
#Laikazīmes: Jūras svētki
24 638
4
Izrakumi pie Rīgas pils
53 230	13
#Straumējotlaiku: Rotu
atdarinājumi
22 559
5
#Jauniegvums: Žogotas
stāsts fotogrāfijās
53 011	14
Pils apskates maršruts. Svina
torņa augšdaļa
22 379
6
Jauniegvums:
Ledus skapis
45 060	15
#Laikazīmes: Brīvības
pieminekļa skiču konkurss
21 179
7
#Straumējotlaiku:
"Eiromonts"
36 529	16
#Jauniegvums:
Liepājnieces izšuvumi
20 390
8
#Laikazīmes: Deportācijas.
Dimitru stāsts
31 477	17
#Straumējotlaiku:
Arheoloģisko podu tapšana
19 955
9
#Laikazīmes: LR neatkarības
atjaunošana
28 087	18
#UzRīgaspili: Livonijas
karoga rekonstrukcija
16 517

Apmeklētāju skaits

Vietējie un ārvalstu apmeklētāji

Restaurēta kompozīcija ar tikuma alegoriju

Ekspozīcijas “Sakrālā māksla” sagatavošanas procesā muzeja restauratoru pārziņā nonāca ornamentāla kompozīcija ar tikuma alegoriju Caritas no Zlēku luterāņu baznīcas.

Dekoratīvais kokgriezums ar uzrakstu ovālā kartušā, kas datēts ar 1652. gadu, un kokskulptūra ar Mīlestības alegoriju (Caritas) ar atšķirīgiem inventāra numuriem 1937. gada 30. jūlijā no Pieminēkļu valdes nonāca Valsts Vēsturiskajā muzejā, tagad – LNVM, kur glabājas joprojām.

Priekšmets sastāv no divām daļām: trijstūrveida plaknes, kuras augšdaļā virs maskas uz profilēta plauktiņa piestiprināta kokskulptūra; tās stiprinātas ar trim nerūsējošā tērauda skrūvēm. Koksnes saglabātības pakāpe bija apmierinoša, konstatēti mehāniski bojājumi: izdrupumi, nodilumi, plaisas, plakne bija deformēta, zuduši koksnes fragmenti plaknei un kokskulptūrai. Kokgriezuma polihromija – tonāli koša un daudzkrāsaina, kas raksturīga manierisma stila laikam.

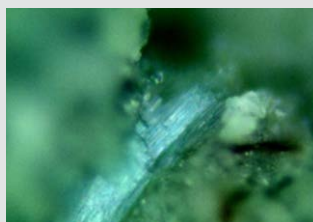
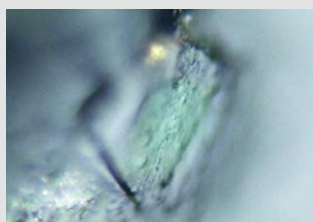
↓ Zaļā pigmenta paraugu
ņemšanas vietas

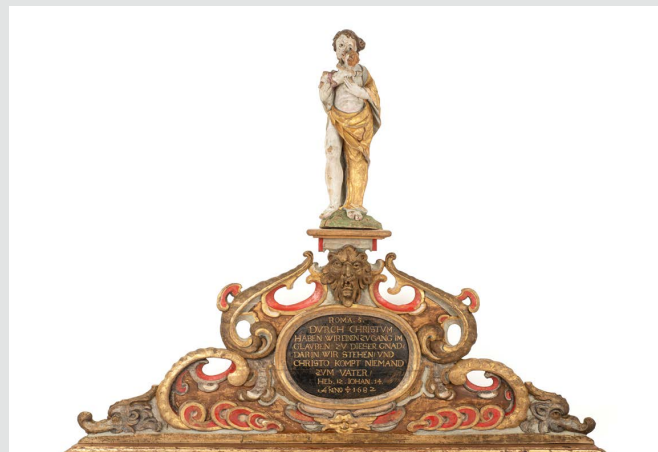
↓ Sarkanā pigmenta parauga
ņemšanas vieta

↓ Zaļā pigmenta ievākums
plaknes melnajā krāsas slānī un
skulptūras pamatnes zaļajā krāsas
slānī. Palielinājums 500x

↓ Sarkana pigmenta cinobrs

↑ Kokskulptūra. Ornamentāla
kompozīcija ar tikuma alegoriju
Caritas. Zlēku luterāņu baznīca,
1652. gads. Priekšmeta kopskats
pirms un pēc restaurācijas.
LNVM krājums. Foto: Jānis Puķītis,
Polīna Koroļova

Restauratore Signe Lāce demontēja skulptūru no kokgriezuma plaknes, attīrīja priekšmetu no putekļu un netīrumu slāņa, veica krāsas slāņa stiprināšanu, koksnes izdrupuma aizpildīšanu un slīpēšanu. Laka tika reģenerēta, ovālā daļa pārklāta ar laku pirms retušas; tika veikti tonējumi melnajam fona krāsojumam, saglabājot un imitējot oriģinālo krāsas klāšanas metodi. Restauratore rekonstruēja trūkstošos burtus un vārdus teksta daļā, izmantojot punktēšanas tonēšanas metodi. Jaunie koka ielaidumi tika slīpēti un tonēti un visa priekšmeta virsma pārklāta ar aizsarglakas slāni.

Restaurators Jānis Menģels frontona restaurācijas gaitā atdalīja, protezēja un pārlīmēja žūšanas iespaidā deformējušās, ieplaisājušās un atlīmējušās koka daļas.

Ķīmiķe Indra Tuņa pētīja kokgriezuma krāsu materiālus, skaidrojot: vai krāsojums ir oriģinālais? Cik sens tas ir? Vai skulptūra un kokgriezums ir krāsoti vienlaicīgi? Izpētē tika noteikts, ka redzamais ir oriģinālais krāsojums. Mikroskopiskā izpēte ar Raman spektroskopiju ļauj krāsu sastāvu identificēt līdz smalkākajiem pigmentu ievākumiem. Identificētie pigmenti – svina baltais, cinobrs, malahīts, krīts, okeri, hematīts, zelts – ļāva atbalstīt pieņēmumu par krāsojuma atbilstību 17. gadsimtam. Savukārt identiskie, ar aci nesaskatāmie blāvi zaļā pigmenta graudu ievākumi apstiprināja faktu, ka abas detaļas – gan plakne, gan skulptūra – ir no viena altāra. |

Pils pagraba nišās dzīvos tēli

Decembrī līdz šim tukšajā Rīgas pils velvju pagrabā vairākas dienas valdīja liela rosība – te radošā grupa producentes Ilzes Celmiņas vadībā filmēja sižetus topošajai ekspozīcijai “Livonijas pils”.

Vizuālie sižeti projekciju veidā būs skatāmi vairākās ekspozīcijas zāles nišās un papildinās vitrīnās izvietoto priekšmetu stāstus. Sešās epizodēs būs skatāmi dažādu kārtu Rīgas pils iemītnieki un to nodarbošanās, kas atspoguļosies atbilstošos tērpos un atribūtos, izspēlējot nelielas ainiņas. Paldies tēlu atveidotājiem – Ansim Mālkalnetim, Laurai Aksikai, Artūram Zirnim, Viktoram Stulpinam – un filmēšanas grupai: režisoram Robertam Rubīnam, māksliniekam Tomam Jansonam, gaismotājam Jānim Zeidakam, operatoram Aleksandram Okonovam, producentei Ilzei Celmiņai, grima māksliniecei Baibai Grīnai! |

← Producente Ilze Celmiņa un grima māksliniece Baiba Grīna palīdz sakārtot sarežģīto “pilsdāmas” galvassegas tinumu, kuras tēlā iejutusies Laura Aksika. Foto: LNVM

↑ Operators Aleksandrs Okonovs gaida filmēšanas sākumu. Foto: LNVM

← Kamēr tēlu “pielabo”, Ansis Mālkalnetis izmēģina savu darbarīku. Foto: LNVM

↑ Grima māksliniece Baiba Grīna. Foto: LNVM

← Sadarbībai ar muzeju atvērts bija Romas katoļu baznīcas Liepājas diecēzes biskaps Viktors Stulpins. Foto: LNVM

↓ Grima māksliniece Baiba Grīna vēro, vai tēls nišā izskatās pietiekami labi. Foto: LNVM

↑ Pēdējos norādījumus pirms filmēšanas sniedz režisors Roberts Rubīns. Foto: LNVM

Materiālu izpēte priekšmetiem ar zeltījumu

Gatavojoties izstādei “Straumējot laiku”, muzeja restauratori un fizikāli-ķīmiskās izpētes laboratorija strādā roku rokā, lai katrs priekšmets ne tikai izskatītos labi, bet arī atklātu savus noslēpumus. Laboratorijā tiek veiktas materiālu analīzes, mikroskopija un virsmas pārklājumu pārbaudes – bieži tieši šie pētījumi palīdz saprast, kā priekšmets tapis, ticis lietots un kā vislabāk to saglabāt.

Šoreiz no plašā priekšmetu klāsta izvēlēti reliģiski priekšmeti ar zeltījumu. Zelts kā skaistuma, cildenuma un tīrības simbols cauri gadsimtiem izmantots visdažādākajās tehnikās – gan senajās uguns zeltīšanas metodēs, gan vēlākajos galvaniskajos pārklājumos.

Vīna kausa rengenfluorescentās analīzes laikā tika konstatēts zelts ar nelielu dzīvsudraba piejaukumu – tā ir skaidra norāde, ka kaus zeltīts ar zelta amalgamu jeb tā saukto uguns zeltīšanu. Šajā tehnikā zelts tika izšķīdināts dzīvsudrabā, masa uzklāta uz sudraba, bet, priekšmetu karsējot, dzīvsudrabs iztvaikoja un palika vien plāns, spožs zelta slānis.

Ikdienas tīrīšana priekšmetiem mēdz arī nodarīt vairāk ļauna nekā laba. Hanukija pirms nonākšanas muzejā, iespējams, vairākas reizes tikusi tīrīta ar abrazīviem līdzekļiem, tādēļ zeltījums gandrīz pilnībā

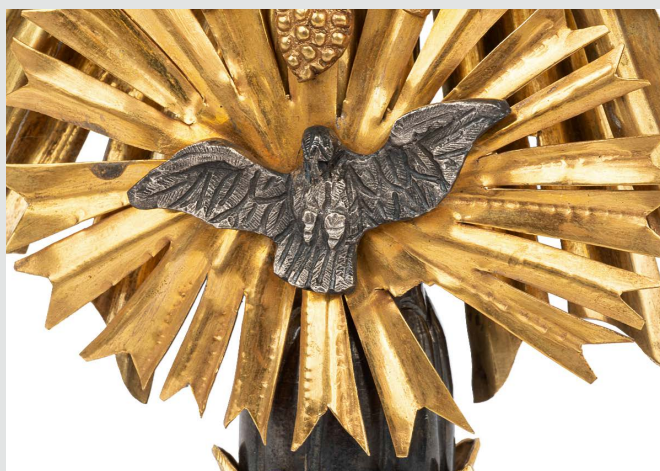
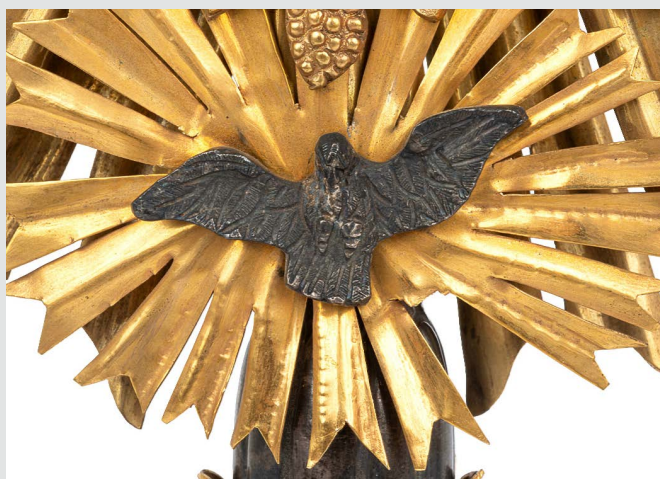

ir zudis. Tomēr, izmantojot mikroskopiju un analītiskās metodes, noskaidrojās, ka lauvu figūriņas un kronis sākotnēji bijis pārklāts ar ļoti plānu zelta kārtu, kas vislabāk saglabājusies reljefa padziļinājumos.

Arī laulību kronim zeltījums saglabājies pavisam nedaudz, galvenokārt vietās, kas bijušas paslēptas zem medaļoniem. Īpaši interesants ir pamatnes iekšpuses brūnais, puscaurspīdīgais izolācijas slānis – iespējams, dabīgo sveķu vai to maisījumu pārklājums. To izmantoja, lai noteiktas zonas galvaniskajā vannā nepārklātos ar metālu. Tāpēc, spriežot pēc pārklājuma rakstura, var droši teikt: laulību kronis tika zeltīts galvaniski.

Ikonai ar sudraba ietvaru izmantota burvīga tehnika – polihroma zeltīšana jeb vairāku zelta sakausējumu kombinācija. Izpētē noskaidrojās, ka nimbā ir izmantots zelta-vara sakausējums, bet tērpa daļas ir pārklātas ar zelta-sudraba sakausējumu. Atšķirīgās krāsas un matētas/glancētas virsmas veido ļoti niansētu dekoru.

Meistari ne tikai meklē iespējas radīt dažādus zelta pārklājumu toņus, bet nereti cenšas arī precīzi saskaņot atšķirīgus materiālus, lai tie vizuāli saplūstu vienotā veselumā. Krāšņajā monstrancē apvienots tīrs zelts (Dieva un eņģeļu tēli) un apzeltīta misiņa detaļas. |

↑ Ikona “Kazaņas dievmāte” ar sudraba ietvaru pirms un pēc restaurācijas (restauratore-meistare Auce Purmale (metāla ietvars) un restauratore-vecmeistare Irbe Grīnberga (glezniecība)). 19. gadsimts. LNMV krājums. Foto: Landa Lagzdīņa, Jānis Puķītis

← Monstrance pēc restaurācijas un divi tās fragmenti tuvplānā pirms un pēc restaurācijas (restauratore-vecmeistare Inīta Smīla). Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājums. Foto: Polīna Koroļova

Neolīta keramikas atdarināšana

Pirms kāda laika topošajai LNVM ekspozīcijai “Straumējot laiku” tika filmētas dažādas senās prasmes.

Lai nofilmētu viena poda tapšanu, tika izgatavoti vairāki agrā neolīta keramikas atdarinājumi, – nolikti plauktā, tie gaidīja apdedzināšanu.

Tāds brīdis pienāca šoruden, kad interaktīvajai ekspozīcijas daļai bija jāsagatavo nelieli keramikas paraudziņi – akmens laikmeta trauku lausku atdarinājumi, ko apmeklētāji varēs ne tikai redzēt, bet arī aptaustīt. Lai sajūtas būtu patiešām atbilstošas, izgatavojot paraugus tika ņemts vērā viss, ko šodien zinām par seno keramiku: gan daudzveidīgais veidmasas sastāvs, gan virsmas faktūra, gan atšķirīgie rotājuma elementi un kompozīcijas. Arī apdedzināšanas paņēmienam bija jābūt tādām, kāds varēja būt laikmetā, kad vēl nepazīna podniecības krāsni. |

← Šie podi un paraugu plāksnītes sakārtotas apdedzināšanai ugunsкура vietā, kas pirms tam vairākas stundas iesildīta, kurinot uguni. Krājumā vairākās vietās ievietoti arī pirometriskie konusi apdedzināšanas temperatūras fiksēšanai (pie noteiktas temperatūras kūstoši keramikas elementi)

↑ Arheologiem nav zināms, kādā veidā tika apdedzināti trauki, pirms sāka lietot podniecības krāsni, tādēļ šis ir tikai viens no veidiem, kā to var izdarīt. Šī metode izstrādāta daudzu gadu laikā, tās pamatā ir pieņēmums par trauku apdedzināšanu atklātā pavardā vai ugunsкурā, bez papildu konstrukcijām. Lai iespējami labāk atdarinātu akmens laikmeta saimnieciskos apstākļus, kurināšanai izmantoti tikai zari, tievi koki un žagari, nevis zāģēta un skaldīta malka

↓ Kad redzams, ka visi trauki kļuvuši tumšāki, tas nozīmē, ka tie ir pietiekami uzkaršuši, lai sāktu intensīvu apdedzināšanu. Tam vislabāk noder gari zari, ko var pārlikt visam ugunsкура krājumam

↓ Kurināšanas beigām pietaupts liels daudzums smalku žagaru. Tie ātri sadeg un rada strauju temperatūras kāpumu. Kurinot naktī, šajā apdedzināšanas stadijā var redzēt, kā trauki starp zariem sarkani kvēlo. Neolīta keramikas analīzes rāda, ka tā tikusi apdedzināta tikai apmēram 600 grādos, kas ir minimālais temperatūras sliekšnis, lai māls kļūtu par keramiku

↓ Lūk, tāds varēja izskatīties trauks Zvidzes apmetnē pie Lubāna ezera pirms apmēram septiņiem tūkstošiem gadu; tā oriģinālās lauskas glabājas LNVM krātuvē

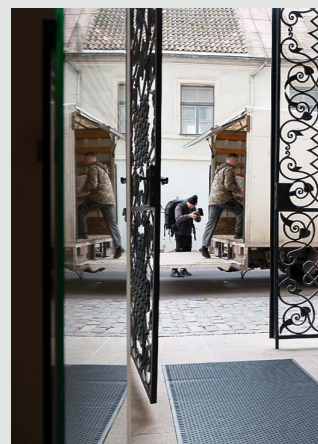
→ Vairāk nekā divas stundas intensīva darba karstumā un dūmos – tāds ir šīs keramikas apdedzināšanas metodes kopsavilkums. Tagad trauki, aprausti ar ogleņiem un pelniem, gaida rītdienu. Ugunskurs pamazām dzies

↓ Keramikas paraugu plāksnītes kalpos kā izziņas materiāls zinātkāriem muzeja apmeklētājiem

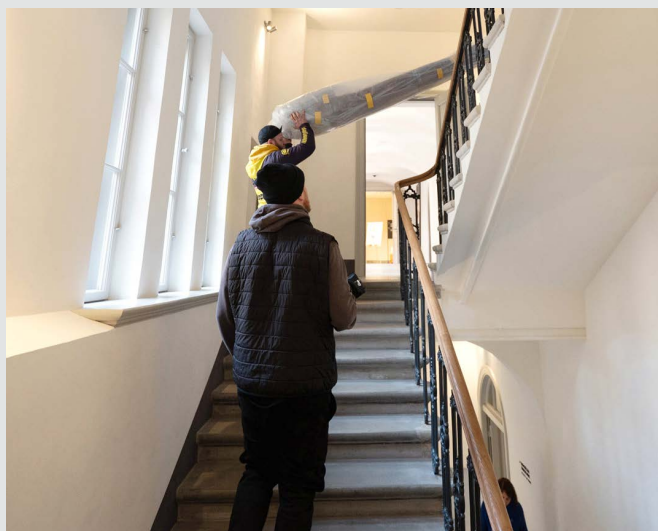
↑→↓ Vienkoča laivas ceļš
uz ekspozīciju Rīgas pilī.
Foto: Jānis Puķītis

Ekspozīcijā nogādāts lielākais priekšmets

Novembra vidū uz Rīgas pils 4. stāvu, topošās ekspozīcijas “Straumējot laiku” ievadstendū, tika nogādāts īpašs priekšmets – 12.–13. gadsimtā darināta vienkoča laiva. Tas ir ne tikai ekspozīcijas lielākais priekšmets un pirmais, ko ieraudzīs apmeklētāji atnākot, – laivai ir arī simboliska nozīme.

1936. gadā Kēves ezerā Talsu apriņķī atrastā vienkoce kā ļoti sens un ilgi lietots priekšmets vieno pavisam nesenu pagātni ar tūkstošiem gadu ilgu senatni, un tāda ir arī ekspozīcijas koncepcija: vienot mūs un mūsu priekšgājējus, skatot Latvijas vēsturi caur dažādām sabiedrībām un kopienām, kurās cilvēki apvienojušies ar noteiktiem mērķiem un vērtībām – izdzīvot, aizsargāt savējos, veidot un sargāt savu pasaules kārtību, cīnīties par savām un līdzcilvēku tiesībām utt. Un laiva kā simbolisks objekts rosina mūsdienu cilvēkus straumēt laiku un ceļot mūsu zemes vēsturē, iepazīstot pagājušās paaudzes. |

← Sēļu 12. gadsimta sieviešu rotu komplekts. Pēc Sēlpils pagasta Lejasdopeļu 17. kapa atradumiem darinājis Māris Braže. LNVM krājums. Foto: LNVM

← 10.–11. gadsimta zemgaļu sievietes rotas. Pēc Bauskas pagasta Čunkānu-Dreņģeru 45. kapa atradumiem darinājis Māris Braže. LNVM krājums. Foto: LNVM

→ Audiogida ekrānšāviņš

Rotu rekonstrukcijas ekspozīcijai

Tuvojoties gada nogalei, muzejs saņēma arī pēdējo no pasūtītajiem arheoloģisko rotu komplektiem, kas ekspozīcijā “Straumējot laiku” greznos eksponētās sentautu tērpu rekonstrukcijas sadaļā “Pilskalnu ļaudis”.

Pēc Sēlpils pagasta Lejasdopeļu senkapos iegūtajiem atradumiem rotas darināja rotkalis Māris Braže. Viņa gatavotās rotas būs skatāmas arī pie pirmās muzejā tapušās zemgaļu sievietes tērpa interpretācijas.

Muzeja priekšmeti izstādē Londonā

Šī gada novembrī Eiropas mājā Londonā durvis vēra izstāde “Nāc ar mums! Demokrātiskās pārmaiņas Centrāleiropā un Austrumeiropā pēc 1989. gada”, kur bija aplūkojami arī plakāti no LNVM krājuma.

Atzīmējot 35 gadus kopš vēsturiskā pagrieziena punkta, izstāde vēstīja par dziļajām politiskajām pārmaiņām, kas pārveidoja Eiropu, un godina sasniegumus, kuru pamatā ir drosme, solidaritāte un sabiedrības aktīva līdzdalība. Izstāde piedāvāja kopīgu skatījumu uz notikumiem, kas neatgriezeniski mainīja mūsu kontinenta likteni. Tajā apkopoti spilgti politiskie plakāti un ikoniski vizuālie materiāli no divpadsmit valstīm, tostarp plakāti no LNVM Vēstures departamenta un Tautas frontes muzeja kolekcijas.

Izstādes kurators Traijans Dragans (Traian Dragănescu) komentēja: “Komunistisko diktatūru sabrukums Centrāleiropā un Austrumeiropā ievadīja jaunu pašnoteikšanās un izvēles brīvības ēru. Šī izstāde ir pārdomas par šo brīvību.” |

Top “Straumējot laiku” audiogids

Līdztekus ekspozīcijas iekārtošanai turpinās arī “Straumējot laiku” papildinošā piedāvājuma – kataloga, izglītojošās programmas, suvenīru un reklāmas materiālu, kā arī audiogida izveide.

Aizvadītā gada izskaņā ierakstīti audiogida skaņu celiņi, kuros nozīmīgu lomu spēlēs ne tikai diktora, bet arī ekspozīcijas veidotāju balsis. “Straumējot laiku” audiogids tiks piedāvāts latviešu, angļu, vācu, igauņu un lietuviešu valodā, kā arī vieglās valodas versijā. Pastaiga ekspozīcijā ar audiogida ierīci rokās gan vedīs cauri ekspozīcijas veidotāju iecerētajam stāstam par dažādu laikmetu kopienām, gan arī ļaus ieskanēties zīmīgu, neparastu vai unikālu priekšmetu stāstiem. Ekspozīcijas veidotāju izvēle kritusi uz visdažādākajiem muzeja priekšmetiem – līdzās vairākus tūkstošus gadu senām antropomorfām māla figūriņām savs stāsts audiogidā būs arī pilsētas zīmogam, baznīcas ziedojumu urnai, sieviešu vizītkartei un pat “Godmaņa krāsniņai”. |

↓ Izstādes buklets

↓ Plakāts “Tev mūžam dzīvot, Latvija!”. Autors nezināms, 1989. gads. Izdevējs: Zinātniskās restaurācijas pārvalde. Tautas frontes muzeja krājums

Semināru uzmanības centrā – vikingi un zooarheoloģija

Novembrī LNVM Arheoloģijas departamenta krājuma glabātājs Eduards Plankājs gan klātienē Itālijā, gan attālināti piedalījās vairākos semināros, kuros uzmanība tika veltīta vikingiem un zooarheoloģijas tēmām.

No 10. līdz 14. novembrim Eduards ņēma dalību starptautiskā doktorantūras studentiem veltītā seminārā “Viking Phenomena: Disrupting Categories and Concepts in Late Iron Age Studies” (“Vikingu fenomens: neērtās kategorijas un koncepti vēlā dzelzs laikmeta izpētē”), kas notika Zviedru institūtā Atēnās. Semināra dalībnieki prezentēja disertāciju tēmas, diskusiju ceļā ieguva atgriezenisko saiti par pētniecības projektu stiprajām un vēl uzlabojamajām šķautnēm, kā arī smēlās svaigas idejas turpmākiem pētījumiem. Semināra diskusiju paneļus atsvaidzināja ekskursijas uz Delfiem, Hēronejas kaujas vietu un Atēnu akropoli.

19.–21. novembrī Romā notika pirmā starptautiskā un starpdisciplinārā konference “Cats: Past and Present. Interdisciplinary perspective” (“Kaķi: pagātne un tagadne. Interdisciplinārās perspektīvas”). Konferenci organizēja Itālijas Etnoarheoloģijas biedrība, un tā vienkopus aicināja kaķu un kaķveidīgo dzīvnieku pētniekus, visdažādāko pētniecības jomu pārstāvjus: paleontologus, zoologus, ģenētiķus, arheologus, zooarheologus, vēsturniekus, mākslas vēsturniekus, etnogrāfus, antropologus un folkloristus.

↑ Atēnu semināra dalībnieki ekskursijā. Foto: Eduards Plankājs

Eduarda referāta tēma bija “Archaeological evidence of the earliest domestic cats in territory of Latvia”, un tajā tika vēstīts par senākajām arheoloģiski konstatētajām liecībām par mājas kaķiem (pieradinātiem indivīdiem) Latvijas teritorijā, proti, kaulu materiālu, kas iegūts arheoloģiskajos izrakumos viduslaiku Livonijas dzīvesvietās – pilīs un ciemos.

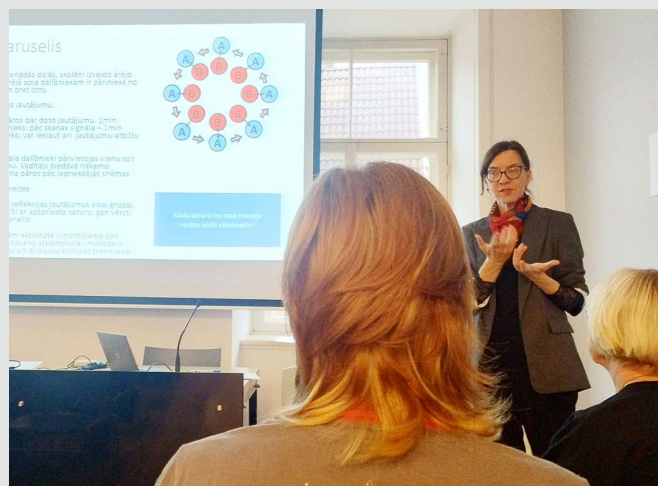
20. novembrī Eduards kopā ar zooarheoloģi Aiju Macāni Zoom platformā piedalījās ceturtās Starptautiskās Arheozooloģu padomes darba grupas (ICAZ ABRA working group) seminārā “A day around the Baltic Sea with zooarchaeologists” (“Diena ar zooarheoloģiem visriņķī Baltijas jūrai”), kurā prezentēja referātu “The Flow of facts about Zooarchaeology in Latvia in 2025 AD” (“Faktu straume par zooarheoloģiju Latvijā 2025. gadā”), kas veltīts Latvijas zooarheoloģijas attīstības raksturojumam un jomas attīstības tendencēm. |

Aizraujošas nodarbības muzejā

4. decembrī LNVM muzejpedagoģe Santa Cerbule apmeklēja “Nedarbnīcas” rudens semināru “Mācību metodes un paņēmieni aizraujošām nodarbībām muzejā”, kas risinājās Mākslas muzeja Rīgas birža konferenču zālē un pulcēja vairāk nekā četrdesmit muzeja izglītojošā darba un komunikācijas speciālistus.

Seminārā tika stāstīts par pedagoģiskajām pieejām un mācību metodēm, kas padara izglītības procesu efektīvu un jēgpilnu. To vadīja mācību metodisko materiālu autore un Izglītības attīstības centra programmu veidotājas – Inguna Irbīte, Draudzīgā Aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzijas skolotāja, un Daina Zelmene, Smiltenes vidusskolas skolotāja un izglītības metodiķe. |

↓ Par metodēm darbā ar grupu stāsta Draudzīgā Aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzijas skolotāja Inguna Irbīte. Foto: LNVM

← ↑ Lāčplēša diena muzejā.
Svecīšu likšana pie pils mūra.
Uzstājas LU jauktais koris
"Dziesmuvara".
Lāčplēša Kara ordeņa izstāde.
Foto: Poļina Koroļova, Jānis Puķītis

Lāčplēša diena Rīgas pilī

Atzīmēt Lāčplēša dienu LNVM Rīgas pilī bija izvēlējušies 7780 apmeklētāji – gan individuāli un veselām ģimenēm, gan skolēnu, draugu un domubiedru grupas, tāpat arī mediju pārstāvji.

Vienīgo dienu gadā bija iespējams aplūkot Lāčplēša Kara ordeņa pilnu komplektu un numismātikas speciālistu ekskursijās uzzināt par tā tapšanas un pasniegšanas niansēm, kā arī ordeņa kavalieriem. Par Neatkarības kara karavīru ikdienu stāstīja kara dalībnieka Andreja Liepiņa unikālās fotogalerijas

slaidrāde, bet dienu noslēdza latviešu komponistu dziesmas LU jauktā kora "Dziesmuvara" sniegunā, stiprinot patriotisko svētku sajūtu un sasaucoties ar ļaužu straumi, kas plūda tepat uz krastmalu, kur pie pils mūra tika aizdegti tūkstoši svecīšu varoņu piemiņai. |

↑ Ekskursiju Lāčplēša Kara ordeņa izstādē vada numismāte Laima Kostrica. Foto: Poļina Koroļova

← Lāčplēša diena muzejā.
Foto: Jānis Puķītis

→ LTV Kultūras ziņas intervē LNVM Numismātikas nodaļas vadītāju Andu Ozoliņu.
Foto: Poļina Koroļova

→ Ekskursiju Lāčplēša Kara ordeņa izstādē vada IKD vadītāja Astrīda Burbicka.
Foto: Poļina Koroļova

← 18. novembra pasākumu ievada folkloras draugu kopa "Skandinieki". Foto: Poļina Koroļova

↑ Ar lekciju par dzelzs laikmeta sentautām un Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem uzstājas pētnieks Vitolds Muižnieks. Foto: Poļina Koroļova

← Programmas ietvaros tika atvērta Janīnas Kursītes jaunā grāmata. Foto: Poļina Koroļova

Patība un tradīcijas 18. novembrī

18. novembris ir svētki mūsu valstij un ikvienam no mums – no kurzemnieka līdz sēlim, no vidzemnieka līdz latgalietim un zemgalietim.

Lai izprastu, kāpēc esam dažādi un kas mūs vieno, aicinājām šajā dienā uz Rīgas pili, kur, sadarbojoties ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, dažādās aktivitātēs skaidrojām, skandējām un minējām latviešu vēsturisko zemju savdabību.

Aicinājumam atsaucās teju 8000 muzeja apmeklētāju, piedaloties svētku programmā "Latviešu vēsturiskās zemes: patība un tradīcijas", kurā bija iekļauti dažādu amatu demonstrējumi, muzeja speciālistu pētījumi, folkloras draugu kopas "Skandinieki" dziesmas un rotaļas. Pasākuma ietvaros tika atvērts jauns izdevums, kas arī risina Latvijas zemju patības tēmas, – Janīnas Kursītes grāmata "Latvijas kultūrvienības jeb mazie novadi". |

←↓→ 18. novembrī varēja iepazīt dažādas Latvijas amatu meistaru prasmes. Foto: Poļina Koroļova

←↑↓ Skati Rīgas pils seminārā.
Lektori: Ragnar Nurk, Imants Cīrulis,
Elīna Kļaviņa, Māriete Jakovļeva,
Kristīne Zaļuma. Foto: Jānis Puķītis

Piektais seminārs par Rīgas pili

11. decembrī, visas dienas garumā Rīgas pils remtēri varēja dzirdēt stāstus, pētījumu rezultātus, pārdomas, atklājumus, secinājumus par neizmeļamu tēmu – Rīgas pils vēsturi un arhitektūru, kam bija veltīts nu jau piektais LNVN organizēts seminārs.

Šī gada semināra “Rīgas pils vēsture un arhitektūra” ziņojumu tēmas aptvēra daudzveidīgu jautājumu loku. Varēja izzināt atsevišķa pils būvelements – Ziemeļu torņa – vēsturi, aplūkot pils nozīmi 17. gadsimta Rīgas nocietinājumos, ieskatīties cariskās pārvaldes iestāžu un ierēdņu ikdienā pilī 19.–20. gadsimta mijā,

iepazīties ar grāmatu krājumiem, kas glabājušies pilī laikā no 19. gadsimta sākuma līdz Otrajam pasaules karam. Ziņojumi sniedza priekšstatu, kā pils sāka veidoties par jaundibinātās Latvijas Republikas varas centru un šūpulī nacionāla mēroga kultūras institūcijām, kā arī atskatījās uz pils restaurāciju 1990. gados kultūras mantojuma kontekstā. Tāpat varēja noskaidrot, kādas ziņas par pili glabā dažādi vēstures avoti: apgaismības laikmeta darbinieku Johana Kristofa Broces un mācītāja Eduarda Filipa Kerbera sarakste un 19.–20. gadsimta mijā tapušās pastkartes. Rosinot uz turpmākiem pētījumiem par pili zviedru laikā, tika ieskicētas pētniecības iespējas Igaunijas Nacionālajā arhīvā Tartu.

Semināram varēja sekot gan klātienē, gan attālināti muzeja Facebook lapā, bet ieraksts ir pieejams muzeja Youtube kanālā: [youtube.com/LNVNmuzejs](https://www.youtube.com/LNVNmuzejs). |

Novembris

Līdz novembrim

Līdz 2. novembrim, kad apmeklētāji atsāka ierasties Dauderu muzejā pēc grīdu remonta, lielu darbu paveica un pateicību izpelnījās LNV M restauratori, kuri iesaistījās Dauderu interjera elementu un krājuma priekšmetu – tekstila, papīra, koka, metāla un gleznu – atpūteļošanā, saglabātības pārbaudē un kontrolē. Foto: Viola Ozoliņa

02.11.

25. starptautiskā Baha kameramūzikas festivāla ietvaros Rīgas pils remtēri notika koncerts, kurā varēja dzirdēt vijolnieka Sergeja Malova (Vācija) un Baha festivāla direktores, klavesinistes Ainas Kalnciemas saspēli. Foto: LNV M

03.–21.11.

Ar muzeja ceļojošo izstādi "Latvija. Tauta. Zeme. Valsts" iepazīnās AS "Rīgas siltums" darbinieki. Kopā novembrī un decembrī muzeja izstādes tika izvietotas sešās vietās Rīgā. Foto: LNV M

08.11.

Daudzi no Dauderu Brīvsestdienas apmeklētājiem atklāja, ka muzejā līdz šim nav bijuši un ir patīkami pārsteigti. Viņu vidū bija Rīgas Valsts 2. ģimnāzijas 12. klases audzēkņi un skolotāja, kā arī daudzas ģimenes un seniori. Patīkami bija atsauksmēs lasīt: "Paldies par superīgo dienu muzejā!" Foto: Ilze Brinkmane

10.11.

Lai padziļinātu izpratni par Latvijas senvēstures periodu, uz LNV M Rīgas pili devās Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskolas 7. klases skolēni un piedalījās nodarbībā "Kā dzīvoja senie ļaudis?". Kā atzina skolēni, "muzejpedagoģiskā stunda bija vērtīgs un aizraujošs papildinājums mācību priekšmetam "Latvijas un pasaules vēsture", apgūstot tēmu "Sabiedrība aizvēsturē". Paldies nodarbības vadītājam Ilzei Miķelsonei par aizraujošo stāstījumu!". Foto: RCDP

12.11.

Dauderos Latvijas muzeju nozares 32 topošie profesionāli visas dienas garumā piedalījās profesionālās pilnveides izglītības programmas "Muzeju darbības pamati" noslēguma atskaīšu prezentācijā. Viņi iepazīnās arī ar LNV M Dauderu nodaļas ekspozīciju, tās izpēti, sagatavošanas un tapšanas gaitu. Foto: Olga Miheloviča

12.11.

Rīgas pils nodarbību telpā "Izziņas bēniņi" notika nodarbība "Mana Latvija", ko Rīgas 85. vidusskolas skolēniem vadīja muzejpedagoģe Ieva Liepkalne. Kopā no oktobra līdz decembrim muzejā tika novadītas 40 nodarbības "Mana Latvija". Foto: LNV M

13.11.

Tautas frontes muzejā risinājās pasākums "Svētku anatomija kopā ar "pavāriem", kas bija veltīts pāragri mūžībā aizgājušajam kinorežisoram Askoldam Saulītim (1966–2021). Gatavojot dokumentālo filmu "Svētku anatomija" (2004), Askolds Saulītis ar kameru izsekoja 18. novembra valsts proklamēšanas dienas svinību sagatavošanai, ieskatoties vairākās Rīgas vietās un iemūžinot pirmssvētku gaisotni ielās. Filma neviļus liek domāt arī par to, kas mūsos pašos un valstī mainījies, kas palicis nemainīgs. Foto: Poļina Koroļova

13.11.

Dauderu dārzā skanēja Latvijas himna – bija sanākuši vairāk nekā 30 privātā bērnudārza "Mazā pupa" audzēkņi ar savām skolotājām, lai godinātu Latviju svētkos. Savukārt Dauderu darbinieki mazajiem viesiem atgādināja par dārgumiem, kas glabājas muzejā un simbolizē Latviju, par kareivjiem, kuri sargāja mūsu valsts brīvību un neatkarību. Foto: Gunta Krūzmane

13.11.

Rīgas pili iepazīt devās Ikšķiles vidusskolas vecāko klašu skolēni – muzejpedagogs Kristaps Kalējs vadīja nodarbību “Rīgas pils. Laiks un iemītnieki”, kuras laikā, sadaloties komandās, nodarbības dalībniekiem jāiejūtas dažādu laikmetu tēlos un jārisina uzdevumi. Foto: LNVMM

11.–18.11.

Novembra svētku nedēļās Tautas frontes muzejs aicināja skolu grupas uz ekskursiju, kuras laikā uzmanība tika pievērsta tieši sarkanbaltsarkanajam karogam un tā atgriešanās ceļam mūsu ikdienā. Kopumā uz šo piedāvājumu atsauca kļu grupas no 16 skolām. Foto: Anna Zeibārte

23.11.

23. novembra pievakarē Rīgas pili notika vēl viens koncerts Baha festivāla ietvaros – savas muzikālās interpretācijas piedāvāja Īslandes baroka ansamblis “Brāk” un soliste Herdisa Anna Jonasdotira. Foto: LNVMM

25.11.

LNVMM Izglītības un komunikācijas departamenta darbinieki devās viesos pie kolēģiem Latvijas Nacionālajā rakstniecības un mūzikas muzejā, lai aplūkotu muzeja jaunās telpas un ekspozīciju Mārstaļu ielā. Paldies par laipno uzņemšanu un profesionālo sarunu! Foto: LNRMM

25.11.

LNVMM Dauderu vadītāja Olga Miheloviča aizstāvēja disertāciju doktora grāda iegūšanai humanitārajās un mākslas zinātnēs vēstures un arheoloģijas nozarē. Darbs “Ebreju nacionālā kustība Latvijas PSR (1944–1989)” izpelnījās nedalītu tā recenzentu atzinību, par mūsu kolēģes veikumu gandarīts bija arī viņas promocijas darba vadītājs prof. Aivars Stranga. Lepojamies ar Olgas izcilo veikumu un jauniegūto doktora grādu! Foto: LNVMM

26.11.

Iepazīties ar Dauderu muzeju un seniem notikumiem Latvijas vēsturē ieradās Ogres Centra pamatskolas 1. klases skolēni un skolotājas. Visi 44 pirmklasnieki bija uzmanīgi klausītāji un vērotāji, īpaši, ja bija iespēja tuvumā aplūkot un aptaustīt priekšmetus no muzeja krājumiem: 1930. gadu tālruņa aparātu, rakstāmmašīnu, tāpat greznu vainagus, austas jostas u. c. Foto: Viola Ozoliņa

27.11.

Durbes pili, atzīmējot Tukuma muzeja 90 gadu jubileju, notika muzeju konference “Skats nākotnē”. Tajā ar pieredzes stāstiem un pārdomām par aktuāliem izaicinājumiem dažādās muzeja darba jomās dalījās astoņu Latvijas muzeju pārstāvji. Par izaicinājumiem, kuri saistīti ar muzeja ekspozīciju plānošanu un veidošanu arhitektūras pieminekļos, ziņojumā “Rīgas pils – arhitektūras piemineklis un mājvieta mūsdienīgam muzejam” runāja LNVMM direktora vietnieks zinātniskajā darbā Toms Ķikuts. Publicitātes foto

28.11.

Rīgas pili skanēja Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas koncerts “Con molti strumenti” – akadēmijas baroka orķestris atskaņoja Vivaldi, Pērsela, Korettes un Tēlemaņa skaņdarbus. Solistu lomā iejutās JVLMA studenti: soprāni Lelde Leimane un Anastasija Samsonova, baritons Pēteris Kalniņš, klavesiniste Olga Artamonova, baroka vijolniece Marianna Puriņa un blokflautists Mihails Martsinkevičs. Foto: LNVMM

29.11.

Dauderu muzejā ar mērķi iepazīt kultūrvēsturiskās vērtības un svinēt dzīvi ieradās četras simpātiskas sievietes. Sarunā pēc ekskursijas “Dauderu Odiseja” atklājās, ka Ineta, Anita, Līga un Rozīte ir draudzenes kopš Minsteres latviešu ģimnāzijas laikiem un vienojušās pavadīt laiku kopā Dauderu muzejā. “Lielisks ieskats Latvijas vēsturē! Visu cieņu mecenātiem, kas izglābuši tik daudz vēstures liecību!” – pauz viņu atsauksme. Foto: Ilze Brinkmane

Novembrī

Sociālās integrācijas Valsts aģentūras (SIVA) koledžas izglītojamie devās mācību ekskursijās, lai gūtu jaunas zināšanas, iespaidus un pieredzi par apgūstamajām jomām. Muzejā Pulka ielā un Rīgas pilī viesojās profesionālās pamatizglītības programmas "Šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģija" dalībnieki. Foto: SIVA

Decembris

01.12.

Tautas frontes muzejs aicināja uz atceres pasākumu "Redaktors un viņa vietnieks. *Post scriptum*", kas bija veltīts kādreizējam laikraksta "Literatūra un Māksla" galvenajam redaktoram Jānim Škaparam un viņa vietniekam Viktoram Avotiņam. Abu unikālais radošais tandēms 1970. un 1980. gados Latvijas PSR radošo savienību nedēļrakstu izveidoja par varai opozicionāru, demokrātisku un nacionālu izdevumu un vēlāk veda lasītājus uz Latvijas Trešo atmodu. Sarunājās publicists Dainis Ivāns, rakstnieks Ēriks Hānbergs, kino kritiķe un redaktore Sarmīte Ēlerte, Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Andris Teikmanis un dzejnieks Jānis Rokpelnis. Foto: Jānis Puķītis

06.12.

Iepazīt Dauderu muzeju un "Aldara" alus darbnīcu-muzeju ieradās paprāvs pulciņš interesentu. Šķiet, ka pasākums ir gājis pie sirds, – par to liecina Ivara un Justīnes atsauksme: "Milzu paldies par Dauderu + Aldara ekskursiju! Ļoti plaši apskata ne tikai alus, bet arī apkaimes, ražošanas un citu vēsturi." Foto: Viola Ozoliņa

09.12.

Ziemassvētku noskaņas Rīgas pilī raisīja koncerts "Skan flautas priekam", kurā uzstājās Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolas flautas spēles audzēkņi – solisti, ansambļi un flautu koris (skolotājas Inga Grīnvalde, Ligita Spūle un Daina Treimane). Koncertā skanēja latviešu un ārzemju komponistu skaņdarbi un Ziemassvētku melodijas. Foto: LNVM

16.12.

LNVM direktoru Arni Radiņu intervēja LTV Kultūras ziņas – gan par viņa gaitu sākšanu muzejā, gan to, ko nozīmē būt muzeja direktoram, gan lielo dāvanu muzejam, savu amatu atstājot – izdošanu gaidošo LNVM vēsturi divos sējumos. Foto: LNVM

17.12.

Dauderos ieradās viesi no Rīgas bērnu un jauniešu centra "Laimīte", lai omulīgā gaisotnē baudītu tematisko pasākumu "Tējas rīti Dauderu oāzē", kā arī kolēģu vidū sāktu gaidīt Ziemassvētkus. Pasākumā, kā allaž, varēja noklausīties pārsteidzošus un neparastus stāstus par Dauderu namu un dārzu, nogaršojot ar stāstiem saistītas tējas. Foto: Ilze Brinkmane

19.12.

Tautas frontes muzejā skanēja jau ierastais Ziemassvētku koncerts "Eiropas Ziemassvētki ar mandarīniem un bez trompetes". Vācu, latviešu un citu tautu skaņdarbus izpildīja mūziķes Karlīna Ivāne un Liene Sējāne, grupas "Sub Scriptum" līderis Kristeris Rudzītis, kā arī studijas "Vijolīte" vijolnieki Samanta un Rojs Kriķi, atskaņojot Ernsta fon Menzenkampfa, Herberta fon Blankenhāgena, Kamillas fon Štakelbergas, Elzes fon Kampenhauzenas u. c. Ziemassvētku tēlojumus. Foto: Poļina Koroļova

20.12.

Aicinājumam apmeklēt Dauderos Brīvsestdienā, lai nesteidzīgi izbaudītu greznā savrupnama gaisotni un apskatītu muzeja pamatekspozīciju, atsaucās daudzi interesenti no tuvas un tālākas apkāmes, atzinīgi novērtējot muzeja piedāvājumu. Piemēram, Alīna, Dina un Marija atsauksmēs ierakstīja: "Paldies par aizraujošo stāstījumu! Lieliski uzturētas telpas, pārdomāti ekspozīciju izvietojumi, interesanti teksti." Foto: Ilze Brinkmane

Janvāris

05.01.

Lai sagatavotu muzeja kasierus darbam ar jauno biļešu sistēmu visās LNVM darbības vietās – Rīgas pilī, Dauderos un Tautas frontes muzejā –, notika apmācības, ko organizēja SIA "DIVI grupa". Jaunā sistēma sniegs iespēju ar datora vai viedierīces palīdzību iegādāties biļetes muzeja apmeklējumam un uz pasākumiem. Foto: LNVM

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Rīgas pils
Pils laukums 3, Rīga, LV-1050
Tāl. 67221357
E-pasts: info@lnvm.gov.lv
lnvm.gov.lv
emuzejs.lnvm.lv
 LNVMuzejs

Krātuve
LNVM krājums, speciālisti, administrācija
Pulka iela 8, Rīga, LV-1007
Tāl. 67223004
E-pasts: pasts@lnvm.gov.lv
lnvm.gov.lv

Tautas frontes muzejs
Vecpilsētas iela 13/15, Rīga, LV-1050
Tāl. 67224502
E-pasts: tfm@lnvm.gov.lv
 LNVM Tautas frontes muzejs

Dauderi
Zāģeru iela 7, Rīga, LV-1005
Tāl. 67392229; 67391780
E-pasts: dauderi@lnvm.gov.lv
 LNVM Dauderi

EKSPOZĪCIJAS UN IZSTĀDES

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Muzejs Rīgas pilī ir slēgts
uz ekspozīciju izbūves laiku
(izņemot nodarbības skolu grupām
un atsevišķus pasākumus)

Ceļojošās izstādes:

- “Ceļā uz Latvijas brīvību”
Liepājas Draudzīgā aicinājuma ģimnāzija
12.–16.01.
- “Mēs, tauta”
Rīgas pamatskola “Rīdze”
19.–23.01.
- “Es, tu, mēs demokrātijā. Sabiedrības līdzdalība
demokrātiskajā Latvijā (1918–1990–šodien)”
Bulduru tehnikums
19.–23.01.
- “Mēs, tauta”
Babītes vidusskola
26.–30.01.

Tautas frontes muzejs

Pastāvīgā ekspozīcija:

- Atmoda–LTF–neatkarība
- Parlamentārā revolūcija

Dauderi

Pastāvīgā ekspozīcija:

- Bingneru villas kungu istaba
- Kārļa Ulmaņa darba kabinets
- Dauderu nama liktenis padomju periodā
un tapšana par muzeju
- “(Ne)zūdošais mantojums”
- “Karā zaudētais mantojums”
- Līdzņemtais mantojums
- Latvijas apliecināšana trimdā
- Kolekcionāra kabinets
- Savrupnama neredzamā puse – virtuve

Pastāvīgā izstāde:

- Interjera un sudraba priekšmeti
no Gaida Graudiņa kolekcijas

Izstādes:

- Fotografiju izstāde “Sarkandaugava 11 fotostāstos”
15.01.–15.03.

eMuzejs

LNVM digitālo resursu krātuve emuzejs.lnvm.lv

- Gadsimta stāsti
- Gadsimta albums
- Galerijas un interaktīvie resursi
- Video un audio
- Pētījumi un izdevumi
- Skolām un ģimenēm